

KORDÉBAN HOZTÁK ŐKET

*Az a feketeruhás pap, Martinovics elsírta magát.
Ő tudta egyedül, hogy milyen semmiségért hull porba fejük.
Mondani akart búcsúzóul még valamit, de száját befogva
lökdösték a vérpad felé.*

Nem úgy volt az, ingatta koronáját a hárs,
nem fogta be neki senki. Ahogy nyitotta a száját,
hogy kibuggyanjon onnan a hiábavalóság, meglátta
társai arcán a különös fényt.

Szavaltak éppen, „vigyázó szemetek Párisra vessétek”,
ez akasztotta el a hangját. Ez volt a legnagyobb kín,
hogy beléhasított, magával kell vinnie a titkot.

Ez a hallgatás, a csontok roppanása, a kosárba guruló
elmondhatatlan, jajongtak a fiatalabb fák. De hogy is volt,
mi ez a titok, kérlelték dörgölözve a hársat.

Nincs titok, morrantott mérgesen, éppen az, hogy nincsen.
A titok helyén vöröslő seb tátong. Abban az időben Napóleon
nevét zúgták az erdők. Senki volt, s mégis elsöpörte azt,
amit öröknek hittek.

Martinovics Ignácot, aki Magyarország helyén nem talált
akkor semmit, ami a képzeleten kívül megragadta volna a lelkét,
egy komor pillanatában, a kétségbeesés
ördögnek járó percében beszervezte a bécsi titkosrendőrség.

Azt hitte, annyi történt csupán, hogy most megáll a lábán,
nem folytatódik tovább a zuhanás. Fekete reverendájában
úgy róttá az utcákat, hogy nem látta a ráütött bélyeget.
S mintha valaki játszott volna vele, mint velünk
a vihar, a napfény s a fejsze kockadobása,

nemsoká barátjának tudta mindazokat, akiknek a fejében,
s a csodálkozástól szinte elsápadott Martinovics Ignác,
mégiscsak létezett Magyarország.

Cetlikre kezdett írogatni, listákat körmölt, összejöveleteket
szervezett, s a szaporodó papírlapok lassan térképpé alakultak át.
Ahogy az utolsó este kezébe fogta fénylő koponyáját,
s Kazinczy neve mellé beírt még néhány szót, rajongó
mondatot ide meg oda, nem is hallotta a koppanást.

Csak mikor lefogták, s óvatosan élére állították lapjait,
elsüllyesztve egy dossziéban, amire már régen rászáradt
a felírás: „magyar jakobinusok”, akkor roskadt össze borzadozva.

Csak azt visszük el, ami a miénk, biztatták, s a listája
szerint hamarosan össze is szedték, ami az övék.
Csak Batsányinak vészett nyoma, tette hozzá bizonytalanul
a gesztenye, egy bécsi grófnő rejtette köntöse alá.

Hol a titok, hol van hát, ámuldoztak a vérmezői fák,
méltatlankodva szórták a földre, amit az ősztől még meghagyott,
de a hárs, a gesztenye, az öregebb fák a parkban már magukban
szótték tovább a mondhatatlant.

Kísértet járja be Európát, a római bérházak kísértete.
Augustus és Caracalla csontjait felfalta már a szürke
arcú humusz, de a sikátorok rothadásszaga
s az ablakon kizúduló moslék
nem múlik el soha.

S még boldogok azok, akiket kopár hodály férges
matracán ér a vakító reggeli fény, s számtalan gyermekük
éhes sírása eltompítja a józan elmeélt.
És boldogtalanok, akiknek vágyálom kicsurrantotta nyála
szennylével keveredve csordogál az utcakövek réseinek közé.

Kísértet járja be Európát, a bérházak örökkévaló kísértete.
Mindegy, hogy tóga seper fekélyes arcot vagy keresztes köpeny,
kardcsapásoktól vagy sortüzekről véd katakombák pokla.
Mindegy, ha megszerzett kenyérdarabbal kuporogsz móló
kövén, vagy gyárban összetört gépből csorog a kőre a fáradt olaj,
ha bordáidtól sebes a bőröd, vagy levágott ujjaid ejted
folyó vizébe.

Dolgozz vagy ne dolgozz,
mit sem változtatsz a dolgon!

Kísértet járja be Európát, az otthontalanság kísértete.
Amerre elsuhan, megzörrennek a rozsdás kettecek, penész rajzol
új birodalmakat a tapéta alatt, kiönt a békalencse
a falikutakon. Amerre hörgése hallható, alkony öklendezik,
s a megroppant dióhéj fojtó port szítál.

Az összetört csontok alatt a szív védtelen hever.
Utolsó dobbanása te leszel.

A versailles-i Kis-Trianon kastély fölé
varjakkal érkezett meg az őszi vasárnap.
Köröztek egy darabig, majd szétszóródva
leszálltak a szökőkutakhoz, csőrüket
megmerítve a vízben. Távoli harangzúgás
zengett végig a kert labirintusán.

A kastély ablakán betűző napfény
térképekre tűzött zászlócskákon, tört
vonalakon, rádírmaszatólason,
számoszlopokon szaladt át, majd
körbepószált még a termen, szunnyadó
pormacsákat ébresztve fel, mielőtt egy
felhő a testébe gyömöszölte volna.

Ünnepnap. A személyzet lassan ébred,
ahogy megjelennek, tiszta poharak, fényes

asztalok és székek jelzik lépteik nyomát.
Egyikül lopva kortyol egy pohárból, pezsgő,
csettint hozzá, s felhajtja egészen.
Mások ételmaradékot gyűjtenek, a nagy,
kerek asztal fölé hajolnak, mekkora térkép,
kaján mosollyal arrébb rajzolnak néhány
vonalat, feltűznek még két fekete zászlót.

A hétfő messzi vidék.
Szivarvéget dobnak az ég vizébe.